

Gerda van Wageningen

Geheime liefde

 Uitgeverij Oorsprong

1

‘Ik weet me soms geen raad.’

Celien-Marie van der Wal slaakte een heel diepe zucht, voor ze haar beste vriendin Annemijn aan durfde te kijken. Haar ogen zwierven over het ruime water. Ze zaten op een bankje op de zeedijk en keken uit over een schitterend natuurgebied. Maar daar zag ze op dat moment niet veel van.

De andere jonge vrouw keek haar onderzoekend aan. ‘Je staat regelmatig stijf van de zenuwen. Ik denk dat alles wat je hebt meegemaakt, er nu pas uit komt. Je moeder is nog maar een paar maanden geleden gestorven.’

Opnieuw zuchtte Celien-Marie en er drongen tranen naar haar ogen. ‘Ik mis haar nog elke dag.’

‘Natuurlijk doe je dat! Maar ze heeft zo veel geleden, dat het einde ten slotte toch als een soort opluchting kwam. Dat mag je niet vergeten.’

‘Ze heeft moedig gestreden,’ knikte het rosig blonde meisje, dat op haar neus en wangen onder de sproetjes zat. Haar haren zaten in een gevlochten staartje, afgebonden met een elas-

tielje, en dat staartje danste bij het knikken vrolijk over haar rug. 'Maar ze had geen schijn van kans meer. Bij elkaar heeft haar ziekte meer dan vijf jaar geduurd, maar steeds kwam het terug.'

'Ik weet het.' Annemijn legde haar hand troostend over die van Celien-Marie. 'En je vader heeft geen oog voor jouw verdriet, want hij verdrinkt zowat in dat van zichzelf.'

'Dat is waar, maar dat begrijp ik natuurlijk beter dan wie dan ook. Vervelender is het dat zijn ziekte daardoor erger is geworden.'

Harm van der Wal leed aan een dwangstoornis. Al zo lang als zijn dochter zich kon herinneren, controleerde haar vader steevast voor ze het huis konden verlaten herhaalde malen of het gas uit was, of er geen lichten brandden en de verwarming laag was gezet, of de deur wel op slot was. Hoe vaak was het niet voorgekomen dat ze tien minuten nadat ze ergens naartoe vertrokken waren, desondanks toch weer terug moesten gaan omdat hij dat alles nogmaals moest nakijken? Het was een ziekte, dat wisten ze al een paar jaar, maar daarmee ging zijn gedrag niet over. Sinds haar moeder was overleden, was dat dwangmatige controleren alleen maar veel erger geworden, en ze drong er vergeefs bij

haar vader op aan dat hij daarvoor eindelijk hulp moest gaan zoeken. Net als mam dat overigens een paar jaar geleden al vaak had gedaan, als ze weer eens zuchtend terug moesten naar huis omdat hij anders niet weg kon.

‘Je mag best eens wat meer aan jezelf gaan denken,’ dacht Annemijn hardop. ‘Je hebt de afgelopen jaren altijd voor je moeder klaargestaan, je hebt gaandeweg steeds meer taken in huis van haar overgenomen, en je vader lijkt het vanzelfsprekend te vinden dat jij nu voor hem blijft zorgen zoals zijn vrouw dat vroeger deed.’

‘Ja.’

‘Wat nou: ja? Je bent vierentwintig! Het wordt de hoogste tijd om je eigen leven te leiden, nu je voor je moeder niets meer kunt doen. Je werkt, je hebt een vriendje gehad – al is dat dan niets geworden – en ik heb je weleens horen zeggen dat je eindelijk op jezelf wilde gaan wonen als je moeder er niet meer was, maar dat je dat niet kon zolang ze nog leefde en jouw hulp nodig had. Dat je niet meteen na haar sterven uit huis wilde gaan, natuurlijk, dat begrijp ik. Dat zou je vader ook niet aan hebben gekund. Maar inmiddels is het een halfjaar geleden. Het wordt tijd dat je eindelijk voor jezelf durft te kiezen zonder last te

krijgen van schuldgevoelens daarover. Je vader is een volwassen man van middelbare leeftijd. Hij moet accepteren wat er is gebeurd en zijn eigen leven leiden, net als jij dat van jou.'

Celien-Marie beet op haar lip. 'Net als jijzelf overigens,' glimlachte ze dunnetjes. 'Maar dat terzijde. Natuurlijk heb je helemaal gelijk! Maar het is zo moeilijk allemaal. Pa heeft me nodig, dat zegt hij ook vaak.'

'Jouw pa is nooit anders gewend geweest dan dat er iemand voor hem zorgde. Kan hij geen afleiding vinden door weer werk te zoeken?'

Celien-Marie schudde een tikje moedeloos het hoofd. 'Tot hij vorig jaar ontslagen werd, kon hij zijn werk amper nog naar behoren doen en zat hij om de haverklap ziek thuis. Meestal kwam dat door dat dwangen. Dat vele ziek-zijn werd overigens een groot probleem toen het zo veel bedrijven slecht ging en er regelmatig mensen moesten worden ontslagen. Daarbij kwamen types zoals mijn vader toch als eerste aan de beurt, en dat is te begrijpen. Hij kostte zijn werkgever handenvol geld, want als hij ziek was, moest die een uitzendkracht inhuren om het werk toch gedaan te krijgen, en dan ook nog eens het salaris van mijn vader doorbetalen. Dus

werd hij eruit gegooid toen er toch personeel uit moest. Ik kan het zijn baas niet eens kwalijk nemen.'

'Ik snap ook best dat dat allemaal tot problemen heeft geleid, maar het is triest dat je vader niet eens meer moeite doet om ander werk te krijgen. Lieverd, je kunt de zorgen van de hele wereld niet op je schouders nemen! Je zult hoe dan ook de draad van je eigen leven weer op moeten pakken. Wat is er overgebleven van de plannen om op jezelf te gaan wonen zodra je moeder je niet langer nodig zou hebben?'

'Het zal wel komen doordat ik zelf nog zo veel verdriet heb, dat ik er geen energie voor heb om dergelijke stappen te ondernemen,' zuchtte Celien-Marie en er kwamen tranen in haar ogen. 'Gelukkig hebben ze in het hotel veel begrip voor mijn situatie.'

'Dat hebben ze zeker gehad toen je voor je moeder zorgde, maar ook daar houdt de welwillendheid een keer op. Je werkt in een prachtig en duur hotel. Ook daar zullen ze het wel gaan voelen dat het er met de economie niet zo rooskleurig voor staat. Als de gasten wegblijven omdat ze dingen als uitgaan en vakanties gaan bezuinigen, zullen er minder gasten komen en

moet er personeel weg.’

‘Ik werk er al jaren.’

‘Zeker.’

Celien-Marie haalde diep adem. ‘Maar ik begrijp wat je me duidelijk wilt maken.’ Ze glimlachte onverwacht naar Annemijn, snoot haar neus en droogde haar ogen, die vochtig geworden waren. ‘Ik moet me zo langzamerhand hervatten, en dat geldt vanzelfsprekend ook voor mijn vader. En er is inderdaad niets mis mee om wat meer afstand te nemen van zijn problemen.’

‘Behalve die rare hersenkronkel van hem is het een gezonde kerel.’

‘Die rare hersenkronkel, zoals jij dat noemt, heeft een naam. Dat heet een dwangstoornis, een “obsessief-compulsieve stoornis”, OCS in het kort, maar die verwarrende naam is eigenlijk nooit gemeengoed geworden. Dwangstoornis, dat begrijpt iedereen. Je doet iets omdat je het van jezelf moet, en als zo iemand als mijn vader het niet doet, dan wordt hij zenuwachtig, onzeker of zelfs angstig. Het kan zo erg zijn dat iemands leven er behoorlijk door ontregeld wordt.’

‘Ik heb een keer op internet zitten zoeken om te proberen het te begrijpen, maar dat lukte me niet. Eén keer kijken of het gas niet meer brandt,

prima, maar tien keer? Twintig keer zelfs? En dan nog terug willen als je al vertrokken bent omdat je het niet zeker meer weet? Nee, dat is niet goed, dat is niet normaal! Wij hadden jaren geleden overigens een buurvrouw die de godganse dag met poetsdoekjes rondliep, dat was eigenlijk net zoets, en ik weet nu dat een dergelijke schoonmaakdwang vaker bij vrouwen voorkomt, en het dwangmatig tellen of controleren vaker bij mannen.'

Celien-Marie keek Annemijn onderzoekend aan. 'Jouw moeder overheerst jullie gezin enorm. Dat is misschien net zoets. Ze kan jou en je zus niet loslaten en dwingt af dat jullie veel te vaak haar zin doen, ook al denken jullie er anders over.'

Annemijn knikte gelaten. 'Ik probeer wel eens tegen haar in te gaan, maar dat lukt maar een enkele keer. Het is heus niet voor niets dat Geke binnenkort naar Amerika gaat voor haar werk.' Ze lachte een tikje verlegen. Toen rechtte ze haar rug en keek ze Celien-Marie weer aan. 'Terug naar jouw zorgen. Het beste is – en dat weet je net zo goed als ik – om wat aan het probleem van je vader te doen. Hoe langer hij uitvluchten blijft zoeken om zijn probleem niet aan

te hoeven pakken, hoe moeilijker hij er weer van afkomt.’

‘Hij heeft het eigenlijk al zolang als ik het me kan herinneren, maar het is waar, en dat zei mam ook vaak: in de loop van de tijd werd het langzaamaan erger, en momenteel is het wel heel erg. Zo erg dat zijn gewone functioneren erdoor bedreigd wordt. Soms wil hij weggaan, maar lukt dat niet meer omdat hij steeds weer moet tellen en controleren. Maar het is nu ook weer niet zo dat ik doorlopend in zak en as zit.’

‘Helemaal waar, maar je hoeft jezelf niet te verdedigen. Ik maak je alleen maar duidelijk dat het vreselijk lief van je was om de afgelopen maanden voor je vader klaar te staan omdat het nodig was, maar je bent er zelf ook nog.’ Annemijn lachte inmiddels opgelucht. ‘Dat je vorig jaar die cursus abstract schilderen bent gaan volgen, was hartstikke goed van je.’

‘In tekenen ben ik nooit goed geweest, maar hiermee, het werken met al die kleuren, kan ik mijn emoties veel beter uiten. Het geeft me een gevoel van bevrijding om te schilderen. Het hoeft niet goed te zijn, het hoeft nergens op te lijken. Het is gewoon op doek gesmeten gevoel en daar voel ik me heel lekker bij.’ Celien-Marie lachte

wat verlegen om haar eigen woorden. 'Ik geef het toe, soms kom ik moeilijk bij mijn gevoel, omdat ik ertoe neig altijd verstandig te willen zijn.'

'Ik heb totaal geen verstand van kunst en zeker niet van moderne kunst, maar soms is het best mooi, al heb ik er dan vaak geen idee van wat het voor moet stellen.'

'Dat zei ik al. Ik ook niet.' Eindelijk lachten de vriendinnen allebei. 'Het stelt dus gewoon helemaal niets voor, dat is prima, en verder doet het er niet toe. Jules zegt overigens dat ik talent heb.' Celien-Marie glimlachte.

'Ik word heel erg nieuwsgierig naar die Jules,' grinnikte Annemijn. 'Je zegt dat hij niet alleen talentvol is en dat de vrouwen op hem afkomen als de bekende vliegen op de strooppot, maar ook dat hij een begaafd kunstenaar is, en een van de weinigen die er een volwaardig inkomen aan verdienen.'

Celien-Marie glimlachte en knikte. 'Hij mag geregeld tentoonstellen en dat is ook geen gemeengoed. In de derde week van juni is er een tentoonstelling in zijn eigen atelier, voor de jaarlijkse kunstweek hier op het eiland, en dan wil hij tevens werk van zijn leerlingen aan de muur hangen. Hij wil er ook een doek van mij bij hebben.'